

فی ۹ محرم سنه ۳۲۷ و فی ۱۹ کانون ثانی سنه ۳۲۴

جمعیت علمیہ اسلامیہ نیک ناشر افکاریدز

مدرسہ مسئول

محمد فطین

سر محرر

فانچیز درساملرندن

مصطفی صبری

صاحب امتیاز

فانچیز درساملرندن

نہری احمد افندی

مندرجات

سیاست شرعیہ ابن حازم فرید
ادبیات
قطعة تاریخیہ خلیل ادیب
یاحسین علی اکرم
عالم اسلام
متفرقہ

سرمایہ حیات محمود کمال
تأثیر عظیم خلیل ادیب
مقالہ مهمہ حدی
شرق، غرب حسین حازم
تسلسلہ احمد رشید
تاریخ اسلام محققین طاهر المولوی
اسلامیت و مدنیت و حریت محمد رفعت

نسخہ سی ۵۰ پارہ در

امان اجنبیہ ایچون
۱۸ فرائق
۹۰۰

آبونہ اجرتی
ولایت ایچون
۸۰ فروش
۴۰

استانبول ایچون
۷۰ غروش
۴۰ آلی

درج ابدلیان اوراق اعادہ اولغاز

قارڈر مزہ :

اکثر مقالہ آیات کریمہ و احادیث نبویہ درج ابدلش بولندیش نظر اعتبارہ آلتہرق رطابتسز لکده بولنلماسی
رجا اولتور .

بکا حیرت و بروردی . سیفاره بایمینی بیلمن ووریلن
سیفاره لری نادرآ انجمنی ده کندوسنه مخصوص برغرابت
تشکیل ایلردی . انشاملری صباحلری خواه سنده ویا
کوبری وورنم اوزردیکی فایز ووردن برنده بر ایکی
نارکله چکشدریدیکتی کندوسندن وسائر بعض ذواتدن
ایشدردم . ثریانک بتون ذوق ، بتون سفاقتی ایشنه
بوندن عبارت ایدی !

همان هر دفعه سنده زمین مصاحبت شوا یکی نقطه
تعلق و انحصار ایلردی . خانه ، اداره سابقه نكذب
و مطالبی بکرمی ایکی سینه مقدم مأمور ایدلش اولق
حقیقه بجلستك ائك قدیمی اعضا سندن اولان ثریا بلك
معانی بیلم ایکی بیک غروش راده سینه ابلاغ ایدیلده
بیلمشی ایدی ؟ اوچر و بشر بیک غروش معاشلرله
مأمور ایدیلن رفقای ارقه پیمایا وقلق پیرای میاننده
معاشك او حددن ایلری کچمه معنی بک طبیعی ایدی .
چونکه مرحومك کیسه استغنا وکالی مأمورلر مزجه
ائک برنجی سرمایه سعادت صایلان نقود مشوشه اخلاص
و تبصیردن خالی ایدی . ثروت و سامان نامنه ایسه
الدرنده و قبیله متصرفه لدرده بولنش اولان پدرندن
و احتمال که پدرینده یه آناسندن قانیه خراب و جسیمجه
بر خانه بولنوردی .

مجلسه مأموریتك ایلک سنه سی رمضانده بر کون
قلم اوقداشلردن زردیه بر قاچ اقدی کلوب ایکی کون
سکر ثریا بک طرفدن افطاره مدعو بولندیمیزی ، هر
سنه هیئت قلمییه یی بوله افطاره دعوت ایتک حضرتك
معتادی اولدین شوق بباشته خبر ویره شلر ایدی .
هنوز دوايه باشلامش ملازمینه وارنجه به قدر قلمك
بکرمی نقره یا قلاشان بتون اوان و مستخدمینی - انجمزده
اعضادان بر ایکی ذات ایل او انشاده مکاتب اعدادیه
مدیریتنده بولنان جانبك مبعوثی نائل بکده بولندینی
حالده - طوخنجه جوارنده قشله آرقسی دینان محله
کاشن کاشانه صفا آباد ثریا به طویلاشمش ایدک . نجه نه

ایتمه نك ، غیری اصلاح ایتیمی محال و اصلاح نفس
ایده نك اصلاح غیره کسب قدرت ایده حکم آزاده قیل
وقالدر .

« اصلح نفسك یکن الناس تبعاً لك »

ابن الامین
محمود کمال الدین

تصحیح - ۱۷ نومرولو انجمنك برنجی سطرینده
(ید واحدیه تودینی) (قودینی) سطرینده وایکنجی
صفحه ده (های حریت) (همان حریت) شکلنده یازلمش ،
ینه او صحیفه نك ایکنجی سطرینده (هیچ برملت غدا سز
یشایه من) عباره سندن سکره (هله بز هیچ یشایامین)
جملای سی - و آ درج ایدلش اولدیندن تصحیحنه
مسارعت اولور .

ضیاع الیم

یازق ، ثریا بکده اولمش !
ما بید

ثریا بک همه حال هر کون ایکی اوچ دفعه زردیه کلیر ،
بشر اوتر دقیقه اولسون مصاحبته تلطیف ایلردی .
مجلسك مذاکرادن خالی اولدینی ، یازی ایشلم غفیف
بولندینی زماندرده او مصاحبته ساعترجه امتداد
ایلدیکده واقع اولوردی . تلافی و التفک بو اوزونجه
دوره لرنده بر ایکی سیفاره ی قبول ایدر و او سیفاره لری
بهار و صیفك ائک صیجاق کونلرنده ده اکثر اوستنده
طاشیدینی فرسوده بالطوسنك جیبی آراشدره رق
بولدینی آغز لافه طاقوب تلاندردی . هیچ بر شی
طاشیدینی ، هیچ بر شینك محافله سیله مقید اولمدینی
حالده بیلم هانکی تاریخده یادکار اولق اوزره بر ذات
طرفدن اهدا ایدلرکنی دفعات ایل لساندن ایشدیم
بو آغز لری بیلرجه محافظه ده التزام ایلدیک قید و اعتنا

او کجبه شطرتله کچیران ساعتری نسیان ممکن، نهده او کجبه بو محترم انصافده کوردیکم بحویت اینجنده کی وضع کبارانه بر زمان کوزمک اوکندن ژائل اوله ییلر .

اوله جیلرله انصافمز صرافلرک لندن قورنارمه مدینی وبلکده عمری اینجده بر دفعه اولسون کورمده کی ممانی صورتک کیت کیده دهها زیاده اوغرا دینی انقسامات ایله دوش غیرت و حیتده کی تقاضی سکوندن کونه آتیران بارکران دیون زوالی ثریایی صوگ زمانلر نهده یک زیاده دوشوندر سیور، یک زیاده ازییوردی . بن بو حقیقی یک آشکار کوروب آکلا بوردیم . ثریا یک بوله الک همرانی کونلر نهدهده یاس و مرارتی تبدیل ایده حاک تسلیمی وظیفهده آریوب بولتی ایستوردی . هر کسندن اول دانه به کلک ، هر کسندن صکره و دایمک اعتیادینی محافظهده کی ثباتی بالموم . ققانی حیرته دوجار ایدیسور ایدی . بر حالده که چوق دفعه اوله جیلرک او حالندن شکایت ایندکوری واقع اولوردی . بونلر اینجده بعضاً « خسته نوبده بر کون اولسون ثریا بک کله مدیکی زمان کورلیه جگکی ؟ » دینلر بیله بولنیو . دی .

بعضاً بر قاج مکتب هیئت تعلیمیه سجه اجر ایدیه جک تبدیلات و یاکیددن اجرامی تصور اولتان تشکیلات حقنهده کی اوراقلک بدایه تدقیقی کیندوسنه حواله ایدیلردی . ثریا بک روتی ، مزیات فاعله می اشته اصل اوکونلر نهده انظار حق شناسانده پارلامنه باشلاردی ، عدل و حقندن ذمه قدر آیرلماز ، ابطال حق و ترویج باطل بولنده روا کوریلن الک کوچک بر معامله به قارشی آتش بوسکوردوردی . کرک استانبول مکتبده ، کرک طشره مکتبلر نهده نذر مأمور و معلم و ارسه ناملریله ، شهرتلیله ، منشأ و درجات لیاقتلرله هبسی طایر و صرهمی کلدیکه حقلرینی قهرمانانه مدافعهده نیات کوستوردی . عندالاقضا مرحومک حافظه و معیولانی اودر نه چاته سجل قیوداندن دهها زیاده استیهاد و اجتناجه شایان کوریلوردی . پوشکافانه

یادینی ترتیبات ، مجلسجه موقع بحث و تذکره وضع ایدیلدی زمان سکوت ایدردی . اره خاطر و کوکل قاریشدرلماز ، او جکرلره قدر ایشله بن مرض مزمن التماس حکمی اجرا اینجده ترتیب ایدیلدی صور مظهر تصویب و تصدیق اولورسه ، شوق و سروری تصویری قابل اوله میه جق حده ابرر ، اوشوق و مسرتله یرنده اولورمه به جق بر حاله کلیردی . عکس حالده طبیی اونسپنده جانی صیقاردی ، بنه برشی سوبله مزدی ، فقط قلباً یک جوق قیریلردی ، کوسر ، برکوشیه چکیلر اولوروردی . بوبله کوسکون و منفعل زمانلر نهده اکثریا نایمه کلیردی . مزاج و مشربنه هر کسندن زیاده واقف اولدینگ ایچون هان هر دفعه سنده برایی سوزله تأثرانی ازاله ایده مزسمده تبدیله موفق اولوردیم .

حین مأموریمده مجلسی اونانی اعضادن مرکب بولش ایدیم . اونارینجده ثریا یک « بن مأمور اولدینگ زمان مجلسده طوبی دوت اعضا ایدک ، شمدی یک جوانلاق ! » دیوردی . بر نسبت مزایده ایله سنهده سنه اعضا نلک مقداری یکریجی اوتوزی ، حتی قرق ، قرق بشی (!) بولنجه آرتق ثریا بکک سوبلیه جک برسوزی قالمش ایدی .

وقت وقت ! حیرت ! مجلسمز سفینه نوحی د . یکدی . « در و

« بیلم ایله جک خنده یدر کر به یدر ؟ »

مصراع مشهورینی اوقوردی .

اوصاف ممیزه و مخصوصه سی حقیه تصور ایده بیلیمک ایچون ندریمک لازم کله جگکی تعینده متحیر اولدینگ « بوزمینده « ملعبه صیدان » ، کرما به زنان « کبی خاییده ترکیبانی یک قوتسز ، یک حکمزمز بولدینگ مجلس کیر معارفک نوصوگ اوچ درت سنه طرفنده کی عدم اختتامدن دهها زیاده صیقلغه باشلایان بر قاج ارقداشیدن بریده ثریا یک ایدی . آرتق دوامده ، وظیفهده بر ذوق و حظ بولامور ، حزن قلبنه مرآت

انعطاف اولان بشوش سیاهی کوندن کونه دها
آجققی برنشانه یاس و مراوت ارانه ایلوردی . اوج
دورت سنه قدر اول والده سنک ارنحالی ده وجود علیانی
پک زیاده صارصمش ، بشانی باشند بر جوشق کبی
بیاض صقلی اوزرینه پک آجی کوزیاشلیری دوکدورمش
ایدی ، او کوندن اعتباراً دوانی براز سیرکشدیدی .
وهیچ برکون فارغ اولدنی مطالع و تخریر مشاغله
برده چیچک یشدیرمک هوسی الضام ابدی . هر هفته
بازار ابدی کونلری بکی جامع بازارینه یول اوغرادیر ،
تخمیر تدارک ایدردی . چیچک یارینک کوزلاکندن ،
تنوعندن ، ساقیلرندن و یونلری یشدیروب اورتمک
ایچون تعقیب ایلدیکی اصول و طرز مساعیدن بحث ایدیشی
نه قدر لطیف ایدی . اوحیات خزان رسیده نك ازار
انجذاب و اترساندن متولد تضاد ، نظردنه نضرب بر
لوح ذی مائ عبرت تشکیل ایلوردی .

طالع ناساز ، دها طوغریبی جور زمان زواللی به
اوبانی ده چوق کوردی . ایکی سنه ندری آراق تریانی
آیاقدن ده دوشورمش ، بیت احزانه قابلمش ایدی .
هر هفته زیارتی آرزو ایتدیکم حالد ، آردی آرقه سی
کسبله بن مبارزه حیات بی اوشرفدن ، اودولتدن محروم
براقوردی . آتجق اوله جی واسطه سیله یکدیگر منه
برسلام اعلای ایدیه ایلوردی . زمانه ز اکابری ایچنده
ماثر معرفت و کلائی قدر برده اربانی اعزاز و تطفیفده
کعبی پک عالی طایفه مفتخر اولدنی کججی زاده رشاد
فواد پک اقدی ایله یوایی سنه طرفنده ایکی اوج دفعه
ملاقات نصیب اوله یلمش و هر دفعه سنه برکون برلشوب
مروحومی زیارت و عیادت آرزوی شدیدی موضوع بحث
اولمش ایدی . افسوس ! اوده میسر اوله مدی .
بو محرومیتدن طولانی امین که ، اک زیاده داغ بردل
اولانلردن بری ده میرشار الیه در . بن ایسه شوعاعده
اویوزدن حاصل ایلدیکم حزن و ملال آتشی ، روح
علین پرواز تریابه شوبله بر خطاب رفیعله تعدیل
ایده یلمکده یم :

سنه پرور جهانه هیچ برکون
التفات ایله من ایدک ذاتاً
املک حقدی هر شه بوکسلدک
حقلمسین ، بوکسلی ای تریا سن

تربا پک ، اکثریا کتب لغویه تدقیقه ده متوغل
ایدی . فقط شبات ممانندن اک زیاده تاریخ ایله تراجم
اسلافی تبعه میال ایدی . تاریخ ، تراجمه عائد آتبخانه
لرمنده نه قدر مطبوع و یازمه آثار واریسه هان هدینی
کوزدن کیرمش ایدی . بوشبه لرده فاتحه حقیله متخصص
دینله بیلیر ، او بولده کی احاطه سی کندوسیه ملاق
اولانله حیات و پروردی . [سجل عثمانی - باخود -
تذکره مشاهیر عثمانیه] نامیه وجوده کیردیکی تألیف
مهی ؛ یوجک قطعه ده ایکی پک دورت یوز محفیفی
متجاوز دورت جلد اوزرینه مرتبدر که ، عالم اسلامیتده
بیشن فحولک و بالخاصه دوات عثمانیه نك بدایت تأسیسندن
زمانه قدر دنیا به نه قدر حکمدارمن ، رجال سیاسی
و ادیبمن ، علما و شایخمن کلوب کیتمن ایسه جمله سنک
وجیز برادا ایله مناقی مضبوط و مندر جدر .

(۱۳۰۸) تاریخنده مطبعه عامر ده طبع ایدیلن
بواثر میهنندن مرحوم اک آذر استفاده ماده تأمین ایده
یلمسی مأمول ایکن مذکور مطبعه نك ظلماً سنه لرجه
مسدود قالسی ، بر جوق آثار نافه و نفیسه نك فاره لر
ماکل ایدلمسی زواللی بی استفاده دنده محروم بر اشد .
تربا پک او یاس کالی و کمال یاسی ایله برابر یوزیکده
بر اسانه نصیب اوله یله جک بر ثبات و متانتله یه تخریر
و تنبیه اتندن فراغت ایتمهش ایدی ، سجل عثمانیه نك ذیلیله
مشغول اولدنی سولردی . وفاتندن بر قاج ماه مقدم
صدارته تقدیم ایلمش اولدنی عرض حالک اله کجکدیکم
صورتنده از جمله « سجل ملی به ذیلاک اون جلد و اتنی بدی
جلد لغات و اون جلد قنار تاریخ اسلام و ایکی جلد تحفه نوارینخ
و سائر اوله رق قرق جلدن متجاوز اثری ملته بر اقوب
اولمک ایستندیکدن » دیورکه ، بو صورت

زاده در « دینچه » حریفك كوزه كنندن بزار اولان
جناب ثریا آرتق صبر ایدمه اش و قاشلرینی چاقوب :
« اوت ، كورمش ایدم . اوچاق زاده اولدینی قورومندن
بس بللی ۱ » دیش ایدی مرحومك او وضعی ، بو
مقابله سی بنه قدر كولدورمش ایدی .

ثریا بكك فضائل موهوبه و مكسوبه سی ، بودرلو
لغاتنی مجملأ تصویر ایتك ایستاسم مستقل برجلد
وجوده كتیرمك اقتضا ایدر . بویشان بش اون سوزی
براره طوبیلاق ، بو مصائف كزنده بولندرمه مدن
مقصدم ، مرحوم مشارالهی بیامه یی و طنداشلرمه ده
برنبذه طامق و یاد نام جیلنه وسیله باب اولمده . آرتق
بردیجكم قالمش ایسه اوده : ثریامزك عفو و غفران الهی به
مظهرینی ، بك چوققری عجز و سفالت ایچنده و بیوك
برادیجرك قولنجه جنون محرارلنده ، ورم دوشكارنده
ترك حیات ایدن بومزیت و فطرتده کی ارباب كالنرك
بوندن بویه اولسون نائل سعادت اولملرینی تمیندن
عبارتدر .

مقری کوی : خلیل ادیب

—

مقاله مهجه

اختلاف امتی رحمة و امة

نوع انسانینك بقای مدینته ، مدینتك قوامی ده
عدالتله در . عدالت ایسه اولاً قانون ثانیاً اوقانونك
حسن تطبیق و اجراسته و ابسته در . قانون مذکور اول
امرده افرادك حریت و مساوات مشروعه و حقوق
طبیعیسی اساسنه مستند اوله رق حالاً و استقبالاً
احتیاجات بشری نی تأمین ، مقاصد حیاتی نی تمین ،
روابط اجتماعی نی تأیید ، مزیات انسانینی تكمیله
كافل اولوب زمان و مكان و حیسیات اعتباریه ملا باطلاق
اولماق و قابل تطبیق بولنق لازمدر .

سینك ، امل بقا كزین و معالی بسندینك مرتبه بلند
و مستثناسی بیلدیرر .

ثریامن طبعاً اطافه ده بك متایل ایدی . حافظه سی
تزین ایدن قنرات شوق انكیزدن بعضی لرینی مناسبتله
قلل ایدودی . بالمناسبه شعلجات و هزاره عائد قطعات
وادیات اوقودینی ده اولودی . لکن سجه شهریه
مالك اولماق له برابر شمرده بك اوقودر اهمیت ویرمد .
یكندن الشاد اشعارده یلكز فكر وده ای محافظه ایلر ،
اوزان و قوافیه چوق دفعه مساعمانی كوریلودی . مثلاً
بركون مناهتله :

باداشوب ابن یسین ایله حالت

دولتی ایشته بو حاله قودی

بریبی كتیردی حالت نزع

اوبری ده اوستنه یسین اوقودی

قطعه نی اوقومش ایدی . او زمانه قدر ایشته دیکم
ویر ائرده تصادف ایتدیکم بوقطه نی درحال :

ابن یاسین ایله حالت باداشوب

ایکیسی دراتی بو حاله قودی

بریبی حالت نزعه كتیروپ

اوبری اوستنه یسین اوقودی

صورتنده كندوسنه اوقونجه كولهرك : « ایشته
شمعی شمره بکزدیدی ، بن اوتدیری وزن و قافی نی
بحرهمبورم » دیش ایدی . و آرتق نزمان بریت ویا
قطعه اولورسه ، « سن ونك وزنی ، قافیه نی اوبدیر بویه
دیر ایدی .

بركونده اولمه جیلدن بری ثریا بك صوقوله رق
ملكتلرندن بی كلن و پراز اول طامش اولدینی همشهر
یسنندن بحث ایدیور ، متاداری اوزره مناقبی صابوب
دوكمكه بتیره میوردی . بوحر كندن مقصدی او آدمی
بردارنه قابولاندیرمق ایچون چاره تحریری ایدی .
برآراق اولمجه « بك دولت دوشكونیسدر اوجاق